

Universalmuseum Joanneum Presse

Universalmuseum Joanneum
Mariahilferstraße 4, 8020 Graz, Austria
www.museum-joanneum.at

presse@museum-joanneum.at
Telefon +43-316/8017-9211

Human Condition Sočutje in samoodločba v težkih časih

Dela

Adrain Paci

*1969 Shkoder (Albanija)

živi in dela v Milanu (I)

Per Speculum

Otroci v idilični pokrajini gledajo brez emocij, vendar očitajoč iz slike. Gola refleksija, zrcaljen videz se razbije, z enim udarcem se raztrešči v posamezne fragmente. Otroci izginejo v starem drevesu, se v njem razstresejo kot koščki ogledala, ki jih vzamejo s seboj. Z njimi lovijo sončno svetlobo in slepijo k njim obrnjene ljudi, slepijo fotografirajoč fotografski aparat. Varan in slepljen ostaja človek izpostavljen krhkosti človeškega obstoja, kot otroci, ki so nemočno izpostavljeni v z vojnami pretresenih sistemih. Človeško zaznavanje pogosto trpi za slepovitvijo in prevaro. Dejanja delujejo pogosto – zavestno ali nezavedno – izkrivljeno. Vidimo le to, kar želimo videti? Smo mi to, kar delamo?

TURN ON

18 brezposelnih moških sedi dobro porazdeljeni na odprtem stopnišču v Pacijevem rojstnem kraju Shkoder na severu Albanije. Postopoma prižigajo svoje enostavne motorje na bencin in s tem privedejo žarnice do svetlenja, ki jih drže moške v svojih rokah v bližini telesa. Utrujeni, uničeni obrazi, ki se izogibajo pogledu fotoaparata, opozarjajo s tihim dejanjem na dva velika albanska problema: brezposelnost in reden izpad električnega omrežja. Glasne in živahne so le tiste generacije, katerih hrup zasenči nežno svetlobo. Brezup, ki te moške na trgu tudi drugače povezuje, komprimira Paci s posnetkom od bizu v razum, vero in sočutje.

Electric Blue

Film *Electric Blue* prikazuje zgodbo preživetja v gospodarsko in politično zlomljeni Albaniji 1990ih let. Nekoč strasten filmar odpre porno kino in začne z razpečevanjem porografskih video kaset, da bi s tem obvaroval družino pred revščino. Posel gre dobro, nenehno prihajajo moški, ki si izposojajo kasete. Njihove obraze prikazuje Paci s posnetkom od blizu, dokumentira njihova hrepenenja in skromne možnosti, iz brezupnega, trdega vsakdana potegniti radost. Nekega dne opazi, da njegov sin gleda te filme in začne uničevati material. Kaseto za kaseto presname s slikami poročil, ki prikazujejo razdejanje, bombardiranje in vojno. Vojna izbriše pornografijo. Ne čisto: ko kasneje prijatelju predvaja svojo vojno dokumentacijo, opazi, da so vmes preživele scene spolnih aktivnosti.

Lida Abdul

*1973 Kabul (Afganistan)

živi in dela med Kabulom, Los Angelesom in Evropo

„Tukaj“, meni Lida Abdul, „so razvaline moje domovine, moje zgodovine, moje kulture. Ne pristajam nanje, zato kričim z lepoto, ki boli.“ Njena dela so jasna in poetična estetika, žareča čistost in popolnost, ki ji služi kot sredstvo za prikaz vsakdana Afganistana, ki ga zaznamujejo od leta 1979 neprekinjene vojne. Razvaline, ponavljajoči se motiv njenih filmov, so neme priče o tem. V filmu *White House* prebarva z bombami uničeno hišo belo, jo simbolično očisti krivde nikomur več nuditi zatočišče, jo formulira v spomenik pretresenosti. Oblečena je popolnoma v črno, kot ženska in umetnica islamske republike tvega, ko se inszenira pri barvanju brez pokrite glave v negovani lepoti. To vojno vodijo slej ko prej moški. Lida Abdul jih pobarva belo, poruši razvaline ali jih pusti oborožene z zastavo kot heroje, kot „Man in the Sea“, potoniti v samouničenju. V filmu *Transit* so njeni glavni igralci otroci, ki uporabljajo staro, obležano sovjetsko letalo. Zelo direktno predočijo vsakdanje življenje z ostanki razdejanja.

Kris Martin

*1972 Kortrijk

živi in dela v Gentu (B)

Antična Laokoon-skupina se nahaja v vatikanskem muzeju in velja za najpomembnejšo upodobitev smrtnega boja v upodabljalni umetnosti. Laokoon in njegovi sinovi so izročeni mogočni, vseovijajoči morski kači. Kris Martin je to skupino figur posnel v gipsu v razmerju 1:1, vendar je izpustil kačo. Smrtni boj premakne zvijajoča se moška teles v idealni antični lepoti v ospredje. Velike človeške teme bolečine in žalosti, zločina in kazni, boja in smrti prikaže Kris Martin s praznino, ki naredi bližajočo se apokalipso težko dojemljivo. Sovražnik je postal neviden in nedotakljiv, skozi vidno odsotnost ostaja njegova nevarnost vendarle prisotna. Delo *Bells* so zvonovi, ki si medsebojno odvzemajo možnost delovanja. V totalnem združenju si odvzemajo zvočni prostor, preprečujejo drug drugemu, dajati signale. Zavrti in ohromljeni so ujeti v svoji nedejavnosti in nudijo preprosto, toda tesnobo zbujujočo prispodobo človeških pogojev.

Marcel Dzama

*1974 Winnipeg

živi in dela v New Yorku (ZDA)

Marcel Dzama ustvarja bizarne sanjske svetove. S pomočjo risb, kolažev ali diorame pripoveduje okrutno-shrhljive zgodbe, ki razkrivajo področja človeške psihe, katerih podzavest izgleda globoko črna. Njegove groteskne kreature so živa bitja, ki jih deloma poznamo iz zgodb in sveta pravljic: netopirje, ljudi v različnih medvedjih ali ptičjih kostumih, vojake. Pip je eden njegovih protagonistov v naravni velikosti. V obleki in s kravato raste s svojim dolgim kosmatim vratom preko sebe. Zgodbe Marcela Dzama se zmeraj pogosteje hranijo z ameriško zgodovino in sodobno politiko. Vojna kot tema je pri tem kot apokaliptični scenarij centralnega pomena. V

delu *Ulysses* se ta prizor v predolgi grafiki zgosti v klanje, prikazuje v njegovi neposredni, dadaistični izvedbi marionetne akterje v popolnoma razčlovečenem svetu.

Maria Lassnig

*1919 Kappel am Krappfeld

živi in dela na Dunaju

Maria Lassnig se vse življenje ukvarja sama s sabo, s svojim telesom, njenim telesnim občutjem in upodabljanjem njenih najglobjih, lastnih občutkov, ki se nenehno spreminjajo. Avtoportreti delujejo kot posnetki momenta njene samoodločbe, egozentričnega bitja. Pri iskanju upodobitvenih možnosti lastnega jaza enako mesenega telesa kot čutečega bitja najde ta senzibilni notranji pogled izraz, ki opazovalcu predoči krhkost in ranljivost. Ali kot ženski Laokon, ki se sam brez podpore bori z morsko pošastjo ali okameni v rdečem tihožitju.

Mark Manders

*1968 Volkel (NL)

živi in dela v Arnhemu (NL) in Ronsenu (B)

Selbstportrait als Gebäude/Avtoportret kot zgradba se imenuje obsežni življeski projekt Marka Mandersa, v katerem pripoveduje svojo zgodbo skozi sestavljanje objektov različnih prostorskih okoliščin. Upodobljena umetniška figura Marka Mandersa je pri tem večinoma druga kot on sam, vedno znova se formulira med fikcijo in realnostjo na novo. Imaginarni prostori, vidni prazni prostori spodbujajo k razmišljanju, se napolnijo z zgodbami človeškega obstoja v avtoportret. Njegove formulirane figure so prikazane arhaično, so bolj statični ovoji kot telesa, izgledajo brez življenja.

Two Interconnected Houses poteka kot serija diapozitivov, slika za sliko se razvijejo scene, ki izgledajo domovno poznane, ki pa se v resničnosti izkažejo kot popolnoma tuje. Na dvoje razdeljene hiše in figure postanejo prisposobe odsotnosti in prisotnosti, vsakdana in mita. Kdo smo mi?

Renzo Martens

*1973 Sluiskil

živi in dela v Amsterdamu (NL), Brüsselu (B) in Kinshasi (Kongo)

Renzo Martens je človek, ki prestopa meje V čisti direktosti opozarja na fenomene globaliziranega sveta, ki hlinijo empatijo do odpovedane emancipacije, prevarantske in inszenirane medijske resnice ter konstruiranih dokumentarcev. Kdaj se nas dotaknejo slike nekega drugega revnejšega ali z vojno pretresenega sveta? Gre za distancirano televizijsko razvedrilo? S kom sočustvujemo ob opazovanju teh slik? Prikazanemu trpljenju, ali samim sebi, ker pravzaprav ne želimo prenašati takšnih slik? Si moram to delati? Epizoda 1 in 3 zahtevata resno, neprekinjeno recepcijo, ne dopuščata prihajanja in odhajanja, želita biti videni od začetka do konca. Navidezna površnost, s katero se Renzo Martens v filmih postavlja v središče,

ponazarja brezmejni eksibicionizem senzacije željnega poročanja. „Uživajte revščino“, zapiše z neonskimi črkami. Ne, ker se norčuje, temveč ker organizacije za pomoč nikoli ne prikazujejo srečne revščine. Za dobre slike so potrebne solze, ne resnično samoodločilno življenje. Opazovati trpljenje drugega pomeni, da obstajajo ljudje, ki živijo od trpljenja drugih in se sklicujejo na pozicijo empatije. Renzo Martens poziva žrtve, da se sami trpeče inszenirajo, da s tem zaslužijo denar. Kdo je za koga in za kaj odgovoren? Kako obvladati življenje? Kako obvladati slike?

Susan Philipsz

*1965 Glasgow (VB)

živi in dela v Berlinu (D)

Susan Philipsz razume zvok in prostor kot skulpturalni sestavini. Vtem ko s svojim glasom inszenira a capella *Pyramid Song* od Radioheada, prevzame njegovo depresivno vzdušje in le to okrepi do intenzivnosti, ki arhitekturni kot javni prostor spremeni v vizualni element. V neki neskončni zanki s svojim glasom izpolni prostor, ki s permanentno ponovitvijo mutira v nekaj zaupnega, pomirjujočega.